

Voorjaarsnota 2024

Samen bouwen we Drenthe! 2023-2027

Voorjaarsnota 2024

Samen bouwen we Drenthe!
2023-2027

Mei 2024

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe.

Inhoud

	Voorwoord	6
	Financieel perspectief	7
1.	Besturen en samenwerken	11
2.	Landelijk gebied	15
3.	Leefomgeving en wonen	19
4.	Regionale economie en werkgelegenheid	23
5.	Mobiliteit en bereikbaarheid	25
6.	Energie	29
7.	Levendig en sociaal	31
8.	Mensen en middelen	35

Voorwoord

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2021 constateerden enkele fracties in het Drents Parlement dat de Voorjaarsnota in de afgelopen jaren een besluitvormend document was geworden, waarbij uitgaven voor de komende jaren werden vastgelegd. In een destijds aangenomen motie, riepen de Staten op van de Voorjaarsnota weer een ambitiedocument te maken en voorstellen met financiële consequenties afzonderlijk aan te bieden. Deze uitgangspunten stonden, net als in 2022, centraal bij de totstandkoming van de Voorjaarsnota 2024.

In Drenthe werken we met onze partners vanuit verbinding. We initiëren, ondersteunen elkaar en geven maatschappelijke initiatieven de ruimte. Vanwege de grote opgaven en het dalende vertrouwen in de overheid beseffen we, nog meer dan ooit, dat we nu en in de toekomst gezamenlijk moeten optrekken. Dit leidt tot betere, integrale oplossingen, afspraken en resultaten. We maken vanuit focus en prioriteit beleid. Daarbij geeft het Coalitieakkoord 2023-2027 "Samen bouwen we Drenthe!" ons houvast.

Zo werken we met onze partners aan klimaatbestendige, robuuste systemen in Drenthe. De bodem, de ondergrond, het grond- en oppervlaktewater zijn van vitaal belang voor voedsel, biodiversiteit, delfstoffen, drinkwater en energie. We ondersteunen innovaties die onze landbouw en het bedrijfsleven versterken en een maatschappelijke bijdrage leveren. We stimuleren lokale initiatieven die een bijdrage kunnen leveren aan de energietransitie. Draagkracht en draagvlak wegen mee bij grote ontwikkelingen die ruimte vragen. Verder vinden we voldoende, passende woningen van groot belang. Daarom voelen we de urgentie en medeverantwoordelijkheid om het woningtekort op te lossen. En we maken ons sterk voor goede randvoorwaarden voor ondernemers, zoals een goed vestigingsklimaat en een toekomstbestendige arbeidsmarkt, met zoveel mogelijk resultaat voor welvaart en welzijn.

Naar verwachting wijzigt het financieel perspectief van de provincie Drenthe. Hoe dat precies uitpakt, is deels afhankelijk van de wijze waarop de voornemens uit de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk worden uitgevoerd. Daarbij is, naast de omvang van de totale uitkeringen, ook van belang hoe deze worden verdeeld. Voor nu geven wij er de voorkeur aan niet overhaast te bezuinigen, maar diverse ontwikkelingen af te wachten.

Binnen de context van de Voorjaarsnota 2024 ontwikkelden we met de Tweede Uitwerking van het Coalitieakkoord 2023-2027 een pakket met voorstellen. Deze voorstellen worden in een afzonderlijk document aan u voorgelegd. Graag gaan we met u in gesprek over de opgaven, kansen en prioriteiten zoals wij die zien. Daar waar mogelijk en noodzakelijk, leggen we besluitvorming in de Begroting 2025 aan u voor. Dat doen we met vertrouwen in onze samenwerking. Want samen bouwen wij Drenthe!

College van Gedeputeerde Staten

Financieel perspectief

Voor deze Voorjaarsnota 2024 gelden voor de provinciale financiën onverminderd de uitgangspunten die wij in het coalitieakkoord hebben opgenomen:

- We hebben een solide begroting, structureel en reëel in evenwicht.
- We sturen bij het Rijk, bij voorkeur in IPO-verband, aan op een stabiele meerjarenfinanciering voor provincies. De uitkomst is van belang voor Drenthe en kan van invloed zijn op de uitvoering van het coalitieakkoord.
- De eerste financiële uitwerking van dit coalitieakkoord op hoofdlijnen zal verwerkt worden in de eerste wijziging van de begroting 2024.
- De provinciale opcenten voor de motorrijtuigenbelastingen worden op het huidige niveau bevroren.

In de eerste financiële uitwerking van het coalitieakkoord hebben wij in december 2023 al aangegeven, dat wij aan de provincie moeten bouwen onder een toenemende financiële onzekerheid. Inmiddels zijn er met het Rijk eerste afspraken gemaakt over een versnelde invoering van een nieuwe normeringssystematiek voor de voeding (accres) van het provinciefonds. Met ingang van 2024 wordt er een nieuwe normeringssystematiek ingevoerd, waarbij de prijsindex ongewijzigd blijft en de volume-index wordt gerelateerd aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (BBP) van Nederland.

Een nieuwe verdeelsystematiek voor de algemene uitkering uit het provinciefonds is er nog niet en wacht op aanvullend advies. Over de stand van zaken hebben wij u geïnformeerd door middel van onze brief d.d. 26 maart 2024, kenmerk 13/5.3/2024000430.

Daarnaast is er nog geen structurele financiering voor een aantal opgaven met een structureel karakter. En de afgelopen maanden is er vanuit het Rijk nog geen oplossing voor het 'ravijnjaar' gekomen.

Deze Voorjaarsnota 2024 gaat voor het financieel perspectief voor de Begroting 2025 uit van de situatie zoals die zich voordoet na de 1e Actualisatie van de Begroting 2024. In dat financieel perspectief zijn met het resultaat van de Jaarstukken 2023, de resterende Financieringsreserve en het resultaat van de genoemde 1e Actualisatie van de Begroting 2024 verwerkt.

Stand Financieringsreserve volgens de Jaarstukken 2023 (excl. en incl. resultaat Jaarrekening 2023)

	2024	2025	2026	2027
Saldo einde jaar excl. resultaat jaarrekening 2023	80.914.512	64.767.486	50.132.574	36.094.384
Resultaat bij de Jaarrekening 2023	17.096.200			
Saldo einde jaar voor mutaties (incl. resultaat jaarrekening 2023)	98.010.712	81.863.686	67.228.774	53.190.584
Toevoeging Reserve	-	-	-	-
1ste actualisatie van de Begroting 2024	-	-	-	-
Onttrekking Reserve	-1.150.723	-	-	-
1ste actualisatie van de Begroting 2024 (correctie rekeningresultaat 2023)	-1.150.723	-	-	-
Nieuw saldo einde jaar na mutaties	96.859.989	80.712.963	66.078.051	52.039.861

Na verwerking van NEDAB-verplichtingen (Niet-Economische Diensten van Algemeen Belang) gaan we voor de eindstand in 2028 uit van € 20.297.984,-- (exclusief rekeningresultaat).

Het resultaat van de Jaarstukken 2023 van de provincie Drenthe bedraagt na doorvoering van de correctie in de 1e Actualisatie 2024 in totaal € 15.945.477,--.

Stand vrijebestedingsruimte na verwerking 1e Actualisatie 2024

	2024	2025	2026	2027
Vrije bestedingsruimte voor wijziging	12.930.685	5.852.621	-9.640.627	-14.482.619
Mutaties in de 1ste actualisatie van de Begroting 2024	156.613	-1.179.187	-2.292.684	-2.561.684
Totaal mutaties vrije bestedingsruimte	156.613	-1.179.187	-2.292.684	-2.561.684
Vrije bestedingsruimte na wijziging	13.087.298	4.673.434	-11.933.311	-17.044.303

De minister van Financiën heeft op 15 april jl. aan de Tweede Kamer de voorjaarsnota 2024 van het Rijk aangeboden. In deze voorjaarsnota heeft het demissionaire kabinet meerdere beleidsplannen voor 2025 e.v. opgenomen die gevolgen hebben voor de provinciale financiën.

De voorstellen gaan over het definitief schrappen van de oploop van de opschalingskorting op het provincie- en gemeentefonds, het vervroegd invoeren van de zogeheten 'BBP-systematiek' als normeringssystematiek voor het provincie- en gemeentefonds en een compensatie van de inkomstenderving motorrijtuigenbelasting in de periode 2026-2030 vanwege een tariefkorting voor elektrische voertuigen.

De meest ingrijpende maatregel is de vervroegde invoering van de BBP-systematiek voor de accessen van het provinciefonds. Deze accessen worden vanaf 2024 opnieuw berekend. Vooral in 2024 en 2025 valt het accres lager uit dan het huidige accres op basis van trap-op-trap-af. In de voorjaarsnota compenseert het Rijk dit verschil in 2024 volledig en in 2025 grotendeels, tot een incidentele korting van € 40 miljoen op het provinciefonds. Vanaf 2026 zijn de BBP accessen en de huidige accessen vrijwel gelijk.

Naast het vervallen van de opschalingskorting zijn er in de voorjaarnota 2024 van het Rijk meerdere aanvullende budgetten opgenomen voor beleidsterreinen die invloed hebben op het voorzieningenniveau voor onze inwoners en op de provinciale taken. Het betreft o.a. ondersteuning van het regionaal openbaar vervoer, klimaat en energie en uitvoeringskosten Omgevingswet.

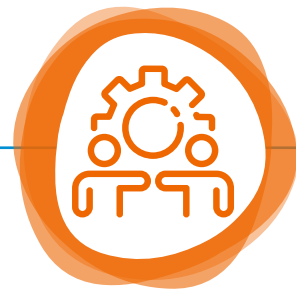
Door de financiële effecten van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk wijzigt naar verwachting ook het financieel perspectief van de provincie Drenthe. Hoe dat precies uitpakt, is deels afhankelijk van de wijze waarop de voornemens uit de voorjaarsnota 2024 van het Rijk worden uitgevoerd, bijvoorbeeld door inpassing in de financieringsystematiek. Daarbij is, naast de omvang van de totale uitkeringen, ook van belang hoe deze worden verdeeld.

Voor nu geven wij er de voorkeur aan, nu niet overhaast te gaan bezuinigen, maar diverse ontwikkelingen af te wachten, zoals de besprekingen met het Rijk over de financieringsystematiek, de invoering van een nieuw verdeelmodel voor het provinciefonds en het nieuwe provinciale belastinggebied. Voor de korte termijn hebben ook wijzigingen van de kortingen op de motorrijtuigenbelasting (MRB) voor elektrische en hybride voertuigen mogelijk nog een effect. Het is alleen nog niet bekend om welke bedragen het hierbij gaat.

Meer concrete informatie komt beschikbaar in de meicirculaire provinciefonds 2024 van het Rijk.

Bestuur en samenwerken

1. Besturen en samenwerken

Verbindend besturen is onze bestuursstijl. Dat is niet meteen georganiseerd en geregeld, maar we doen het elke dag een stukje beter. Als bestuur en organisatie maken we hierin zichtbare stappen en zijn we op zoek naar wat past bij Drenthe. We doen ervaring op met nieuwe manieren van samenwerken met onze inwoners. Naast de taken die we als provincie moeten uitvoeren, maken we keuzes in waar we voor gaan en waar we van zijn. Bestuur en medewerkers zijn trots op Drenthe. We dragen dit met verve uit en zetten Drenthe op de kaart.

In Drenthe werken we met onze partners verder vanuit verbinding. We initiëren, ondersteunen elkaar en geven maatschappelijke initiatieven de ruimte. Vanwege de grote opgaven en het dalende vertrouwen in de overheid beseffen we dat we nu en in de toekomst gezamenlijk moeten optrekken. Dit leidt tot betere, integrale oplossingen en resultaten. We blijven hierin investeren. Net als in begrijpelijke communicatie en laagdrempelig contact met onze inwoners.

Bestuurlijke vernieuwing

Wij zijn dichtbij, nieuwsgierig en realistisch. Met onze werkbezoeken aan de colleges van de gemeenten, besturen van waterschappen en maatschappelijke partners zorgen we dat we in contact komen en blijven. Dat doen we ook vanuit de rol van contactgedeputeerde. Participatie vinden we belangrijk en zullen we steeds passend inzetten. Het burgerberaad wordt in 2024 geëvalueerd, waarna we keuzes maken over het vervolg hierop in 2025 en verder.

Rijkstaken commissaris

Per 1 februari 2024 trad de 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' in werking. Hiermee hebben de commissarissen van de Koning een nieuwe wettelijke taak. Als voorzitters van de provinciale regietafels moeten zij met de gemeenten komen tot een provinciaal opvangplan. Het Rijk beslist in 2024 hoeveel geld provincies krijgen voor het uitvoeren en ondersteunen van deze nieuwe taak.

Ondermijning

Met het aannemen van het statenstuk 'Extra provinciale inzet op ondermijnende criminaliteit' (uitwerking motie 2023-30) is er voor 2024 en 2025 extra geld beschikbaar voor bibob-onderzoek en beleidscapaciteit ondermijning. Hiermee kunnen we de aanpak van ondermijning en weerbaarheid versnellen en versterken in ons eigen huis én in de samenwerking met de (Drentse) overheden.

Toezicht gemeentefinanciën

De financiële vooruitzichten voor gemeenten zijn nog steeds onzeker. De lopende kabinetsformatie en de demissionaire status van het huidige kabinet maken het lastig in te schatten wanneer meer duidelijk wordt. Het komende jaar staat voor veel gemeenten, financieel gezien, in het teken van de besluiten die een nieuw kabinet neemt op de verschillende dossiers. Denk aan jeugd, WMO, opschalingskorting en herijking van het gemeentefonds. De ontwikkelingen zijn van invloed op de invulling van het financieel toezicht voor het komende jaar.

Versterken van de samenwerking met Duitsland

Drenthe beschikt over een sterke Nederlandse, Europese en internationale lobby en een goed ontwikkeld maatschappelijk netwerk. In 2025 werken we met een vernieuwde Duitsland- en Europa-agenda. De Public Affairs-strategie wordt afgestemd op deze agenda's en het kabinetsbeleid. Zo behouden en versterken we onze lobbypositie en zijn we actief in relevante netwerken.

Landelijk gebied

2. Landelijk gebied

Drenthe heeft ruim 85% landelijk gebied. Wij geloven in de mogelijkheden om landbouw en natuur in samenhang te ontwikkelen. Daarvoor geven we vakmanschap van ondernemers en organisaties de ruimte. Onze aanpak is waar mogelijk gebiedsgericht, zodat opgaven en oplossingen elkaar versterken. We komen wettelijke doelen voor de instandhouding van natuur na, gaan van keukentafel naar tekentafel en nemen geen onomkeerbare besluiten als we niet weten wat het effect is op het bereiken van de doelen.

Met onze partners werken we aan klimaatbestendige, robuuste systemen in Drenthe. De bodem, de ondergrond, het grond- en oppervlaktewater zijn van vitaal belang voor voedsel, biodiversiteit, delfstoffen, drinkwater en energie. We gaan voor natuur die tegen een stootje kan, nu en in de toekomst. Beschermen, beleven en benutten zijn in balans om de ecosysteemdiensten veilig te stellen. Dit kan niet zonder een sterke landbouw, die bijdraagt aan een veerkrachtig en leefbaar platteland. Bij onze plannen hebben we telkens oog voor de sociaal-maatschappelijke effecten.

Toekomstgerichte Landbouw

Voor de te ontwikkelen landbouwvisie maken we in 2024 een koersnotitie. Met de KPI-aanpak (Duurzaam Boeren Drenthe) en innovaties blijven we werken aan een toekomstgerichte duurzame landbouw. In het Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG) gaat het om het faciliteren van boeren en een transitie die zowel het bedrijfseconomische rendement als de kwaliteit van natuur en landschap ten goede komt. Hiervoor zetten we onder andere de Specifieke Uitkeringen van het Rijk in. We bepleiten dat het Rijk in haar beleid rekening houdt met gebiedsspecifieke situaties.

Zorgvuldig omgaan met water

We voeren het Regionaal Waterprogramma 2022-2027 uit. Aandachtspunten zijn onder andere het behoud van de zoetwateraanvoer uit het IJsselmeer en het Deltaprogramma zoetwater voor voldoende water bij droogte. In 2024 is bij de mid-term review van de Kaderrichtlijn Water duidelijk geworden of extra maatregelen nodig zijn om de doelen voor de waterkwaliteit te halen. In 2025 en verder geven we hier samen met de waterschappen uitvoering aan. Zo mogelijk nemen we dit mee in het Drents Programma Landelijk Gebied. Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer stimuleert lokale maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren. Andere activiteiten zijn de actualisatie van het uitvoeringsprogramma grondwaterbeschermingsgebieden, gesprekken over combinaties van grondgebruik-grondwaterbescherming en de provinciale zorgplicht voor drinkwaterbronnen. De situatie met betrekking tot de drinkwatervoorziening is in Drenthe geclassificeerd als 'beheerst', maar het is wel nodig om de Aanvullende Strategisch Voorraden als mogelijke bronnen uit te werken. Ook doen we samen met de waterbedrijven onderzoek naar een robuuste inpassing van bestaande grondwateronttrekkingen voor drinkwater. Voor schoon drinkwater in de stad Groningen en omstreken geven we uitvoering aan het plan van aanpak dat naar aanleiding van het advies van de Adviescommissie Vervolg Uitvoeringsprogramma Drentsche Aa (UPDA) in 2024 met onze partners is opgesteld.

Bodem & Ondergrond

Voor duurzaam bodemgebruik en -beheer is eind 2021 de Strategie Bodem en Ondergrond door u vastgesteld. Thema's zijn: energievoorziening, landbouw, verontreinigingen in de leefomgeving, aardkundig erfgoed, natuur, grondwater, infrastructuur, delf- en grondstoffen en klimaatverandering. Deze strategische doelen zijn in 2024 vertaald in een aanpak met uitvoeringsagenda's.

Klimaat

Vanuit klimaatadaptatie werken we aan een klimaatbestendig Drenthe voor wonen, mobiliteit, natuur, landbouw en veiligheid. Bodemdaling als gevolg van veenoxidatie is toegenomen door perioden met droogte. De provincie brengt de problematiek in kaart en onderzoekt met de waterschappen hoe het watersysteem robuuster kan om dit zoveel mogelijk te voorkomen. Dit valt onder het beleidsvoornemen "Water en bodem sturend," onderdeel van de nieuwe omgevingsvisie.

Natuurlijk Platteland

In Drenthe hebben verschillende natuurherstelprojecten de afgelopen jaren bijgedragen aan een robuuster natuursysteem waar de hydrologie op orde is. Landelijk en provinciaal onderzoek geeft aan dat de biodiversiteit binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) zich lokaal lijkt te herstellen. Toch geldt nog lang niet voor alle soorten een gunstige staat van instandhouding in Nederland. Daarom gaan we verder met de afspraken uit het Natuurpact (2013) en de daaraan verbonden verplichtingen vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Met het Uitvoeringsprogramma Natuur Drenthe investeren we in structurele kwaliteitsverbetering van vooral stikstofgevoelige natuur. We werken nu aan fase 2, waarin onze focus ligt op systeemherstel van water en natuur. Het programma Natuurinclusief Drenthe is bedoeld om de basiskwaliteit Natuur in Drenthe te realiseren en een impuls te geven aan het ecologisch functioneren van het NNN. De focus blijft de komende jaren liggen op gebieden rond het NNN, in het bijzonder rond Natura 2000. De Drentse Bomen- en Bossenstrategie, uitwerking van de landelijke bossenstrategie, helpt bij het versterken van de biodiversiteit en tegelijk ook aan de uitvoering van het Klimaatakkoord.

Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG)

Hoewel nog niet alle voorwaarden vanuit het Rijk helder zijn, werken we in het Drents Programma Landelijk Gebied aan een plan dat perspectief biedt aan onze agrariërs en waarbij we ons maximaal inspannen op de gestelde doelen. Het streven is om dit medio 2025 op te leveren. Deels zal uitvoering gebiedsgericht gebeuren, waarbij we de bestaande samenwerking binnen het programma Natuurlijk Platteland als uitgangspunt nemen. Deels zal sprake zijn van meer generiek beleid voor de stikstof- en klimaatopgave. Aan beide sporen wordt met versnellingsgelden en maatregel-pakketten al uitvoering gegeven, vooruitlopend op een vast te stellen DPLG.

Grond & Nationale Parken

In 2024 is de Nota Grondbeleid Drenthe geactualiseerd en door u vastgesteld. Het instrumentarium wordt onder andere ingezet voor de aankoop van gronden ten behoeve van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), waarbij tegelijk met de

inzet van passende ruilgronden (via kavelruil) perspectief wordt geboden aan de landbouw. Vanuit Nationale Parken is er aandacht voor de integraliteit en versterking met andere beleidsopgaven.

Wolf

We blijven ons onverminderd inspannen om van Drenthe een wolfvrije regio te maken. Het afgelopen jaar hebben we in zowel Brussel als in Den Haag aandacht gevraagd voor de problematiek die de komst van de wolf met zich meebrengt en de maatschappelijke onrust die dit tot gevolg heeft. Het beschermen van vee tegen de wolf heeft prioriteit. Daarom gaan we door met onze subsidieregeling. Het verlagen van de beschermde status van de wolf is nog steeds een belangrijk doel. We blijven in gesprek met inwoners om hen zo goed mogelijk te informeren en waar mogelijk te helpen.

Milieu

We gaan het milieubeleidsplan actualiseren met onze partners, waaronder gemeenten, waterschappen en de Natuur- en Milieufederatie Drenthe.

Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

We voeren onze wettelijke taken in het kader van de Omgevingswet uit, voor wat betreft Natura2000, soortenbescherming, exotenbestrijding, water, bodem, ontgrondingen en houtopstanden. Samen met onder andere Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Het Drentse Landschap versterken we het toezicht in het buitengebied. Op het gebied van stikstof ligt onze prioriteit bij de PAS-melders en is - net als in 2023 - hun legalisatie een belangrijk doel.

Leefomgeving en wonen

3. Leefomgeving en wonen

Voor elke Drent een (t)huis, dat is onze ambitie. Voldoende passende woningen vinden wij van groot belang. Daarom voelen we de urgentie en medeverantwoordelijkheid om het woningtekort en de -mismatch op te lossen. We willen letterlijk en figuurlijk ruimte creëren, op zoek naar locaties en regels die nieuwe oplossingen mogelijk maken. We stellen bovendien hoge kwaliteitseisen aan onze leefomgeving en de landschappelijke inpassing van nieuwe woningen. En met behoud van de open ruimte in het Drentse landschap, groene 'longen' in steden en dorpen. We streven naar een regierol met een heldere ambitie en visie. We trekken samen op met partners bij het zoeken naar oplossingen en maken afspraken.

Omgevingsvisie

We staan aan de vooravond van de ruimtelijke puzzel voor onze provincie. In het programma NOVEX werken alle overheden samen aan een plan voor de inrichting van Nederland. Ook Drenthe heeft haar deel geleverd op basis van de huidige beschikbare ontwikkelingen. Aangezien de ruimtelijke opgaven, nationaal gezien, immens zijn herneemt de rijksoverheid de regie op de ruimtelijke ordening.

Om de ontwikkelingen in te passen met ruimtelijke kwaliteit, passend bij de sfeer van het Drentse landschap, maakt Drenthe zich op voor een nieuwe Omgevingsvisie. Een belangrijk traject dat gaat over de ruimtelijke inrichting van Drenthe op de lange termijn. Dit doen we samen met de inwoners van onze provincie en specifiek met de nieuwe generaties, de jongeren. Welke keuzes maken we waar? De nieuwe omgevingsvisie wordt een belangrijke en bepalende onderlegger voor alle beleidsvelden. Dit vraagt om een goede samenwerking met alle partners en medeoverheden. Wat betreft de medeoverheden is dat in regionaal verband opgezet. Naast de Regio Groningen-Assen (RGA) en Regio Zwolle is het initiatief genomen om de ruimtelijke samenwerking op te zetten in de regio Emmen.

Wonen

Een belangrijk thema is en blijft wonen. Uitgangspunt is: voor iedere Drent een (t)huis. We werken aan een aangescherpte integrale woonagenda 2024-2027. Hierin anticiperen we op de Wet versterking Regie op de Volkshuisvesting waarin een sterkere rol voor de Provincie in de sturing in de volkshuisvesting is opgenomen.

Vanuit de regionale Woondeals van eind 2022 zijn afspraken gemaakt om 13.000 woningen bij te bouwen in Drenthe. In 2023 kwamen er ongeveer 1.500 woningen bij. We zien dat het binnen de huidige marktomstandigheden veel inspanning vergt om dat productieniveau vast te houden. Naast nieuwbouw werken we aan oplossingen om bestaand vastgoed beter te benutten. In de regionale Woondeals is vastgelegd dat de provincie ondersteuning biedt in de versneling van de woningbouwopgave.

De provincie ondersteunt met de inzet van het impulsteam, een subsidieregeling voor inhuur personele capaciteit, een regeling voor een bijdrage in onrendabele grondexploitaties woningbouwprojecten en een regeling voor een bijdrage in woningsplitsing en transformaties (herstructurering). Onze succesvolle ondersteuning van wooninitiatieven zetten we door. Evenals het begeleiden van flexwoon-projecten.

In het coalitieakkoord is vastgelegd dat nieuwbouw betaalbaar moet zijn. In de Woondeal zijn afspraken gemaakt voor een groot aandeel betaalbare woningen in de vorm van sociale huur, middenhuur en goedkope koop. Vanuit de provincie willen we een bijdrage leveren om de goedkope koop daadwerkelijk betaalbaar te houden. Het Nationaal Fonds Betaalbare Koopwoningen past prima bij die voorwaarden. De provincie overweegt (deelname in) een revolverend fonds. Revolverend betekent dat de financiële middelen op termijn terugvloeien richting provincie. Ook gaan we aan de slag om het circulair bouwen in onze provincie meer te stimuleren. We verkennen de mogelijkheid van een Drentse specifieke versnellingstafel om vastgelopen casuïstiek in gezamenlijkheid op te lossen.

Regiodeal Regio Zwolle

Het Rijk heeft 30 miljoen euro uitgetrokken voor een nieuwe Regio Deal met Regio Zwolle. De regionale partners investeren minimaal hetzelfde bedrag.

De Regio Deal aanvraag is gebaseerd op de 'Meerjarige Agenda 2024-2028: Regio Zwolle Stapt Door'. De Deal richt zich op de thema's 'toekomstbepalende bedrijven', 'de vitaliteit van kernen en een gezonde woon-, werk- en leefomgeving' en 'een natuur inclusieve en klimaat adaptieve regio'. Investeren op deze thema's draagt bij aan de brede welvaart van inwoners en ondernemers.

De Drentse gemeenten in de regio Zwolle gaan hier ook van meeprofiteren.

Dorpen- en stedenfonds

Voor stadsvernieuwing actualiseren we de huidige subsidieregeling Regiostedenfonds. Bij het Binnenstadfonds is te constateren dat gemeenten goed op weg zijn om de centrumgebieden te versterken.

Tegelijkertijd resteren er nog grote opgaven. Hiervoor stellen we ook in deze periode middelen beschikbaar

Voor de grotere kernen zoals Roden, Beilen, Coevorden, wordt de huidige subsidieregeling Herstructurering Ruimtelijke Kwaliteit PLUS geactualiseerd. Deze wordt ook opengesteld voor andere grotere dorpen met dorpsvernieuwingsplannen.

Voor de kleinere kernen met opgaven voor dorpsvernieuwing werkt de provincie aan een nieuwe subsidieregeling.

Versillende dorpen hebben zich ingespannen om een dorpsvisie op te stellen, maar missen vaak handelingsperspectief om deze uit te kunnen voeren.

Door het netwerk en de uitvoeringsorganisatie van de Sociale Agenda en LEADER in te zetten, en door zelf uitvoering te geven aan deze subsidieregeling, maakt de provincie meer impact. Hiervoor wordt aangesloten bij de bestaande dorpsvisies en gemeentelijk beleid.

Inzet op dorpsvernieuwing vindt plaats samen met de betrokken inwoners, dorpsorganisaties en gemeenten.

Circulair bouwen

We werken aan toekomstig bestendig wonen. Ofwel: klimaatadaptief, circulair/biobased, energieneutraal, gezond, emissieloos en natuurinclusief. We verkennen de wenselijkheid en haalbaarheid van een covenant toekomstbestendige woningbouw naar voorbeeld van de provincies Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Flevoland voor snellere, duurzame en betaalbare woningbouw. Daarnaast richten we ons in eerste instantie op biobased bouwen omdat dit aansluit bij de nationale aanpak biobased bouwen en de nationale agenda natuurinclusief, beiden van november 2023.

Regionale economie en werkgelegenheid

4. Regionale economie en werkgelegenheid

We bouwen voort op de uitgangspunten Groen, Slim en met impact. Groen door het stimuleren van duurzame en circulaire oplossingen. Slim door het bevorderen van kennis, innovatie en digitalisering. Met impact; daar waar we als provincie het verschil maken, met zoveel mogelijk resultaat voor welvaart en welzijn. We werken proactief, meedenkend en dienstbaar. De aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt heeft prioriteit. Meedoen op de arbeidsmarkt moet voor iedereen mogelijk zijn. Er zijn voldoende kansen voor jongeren om in deze regio te wonen en te werken.

Belangrijke hoofdlijn van ons regionaal economisch beleid is dat we ons sterk maken voor goede randvoorwaarden voor ondernemers, zoals een goed vestigingsklimaat en een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Gezien alle vraagstukken die op ondernemers afkomen, leveren we een bijdrage aan de algemene ondernemersondersteuning. Hiermee willen we bereiken dat ondernemers wendbaarder en weerbaarder worden. Meer specifiek ondersteunen we innovaties die het bedrijfsleven versterken en een maatschappelijke bijdrage leveren. Daarvoor dragen we ook bij aan netwerken waarin overheden, ondernemers, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en overige maatschappelijke organisaties samen werken aan innovatie (innovatie-ecosystemen). We hebben aandacht voor het sociaaleconomisch perspectief in het landelijk gebied.

Voor Regionale economie geeft het coalitieakkoord een aantal accenten aan op het gebied van ondernemerschap (Ik Ben Drents Ondernemer, starters, internationalisering), cofinanciering van Europese en nationale middelen, de sectoren groene chemie, maakindustrie, zorg en agribusiness, toekomstbestendige bedrijventerreinen, arbeidsmarkt en de koppeling onderwijs en bedrijfsleven. Onze inzet wordt nader uitgewerkt in de nieuwe Economische Koers die dit jaar opgesteld wordt.

Recreatie en toerisme

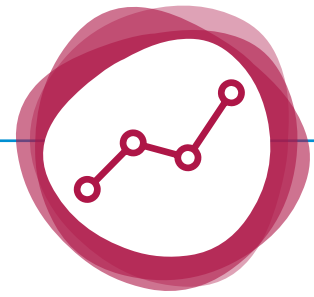
Voor Recreatie en Toerisme is een nieuwe agenda opgesteld voor 2024 t/m 2028 die in juli 2024 ter besluitvorming voorligt in PS. Opgaven in de agenda zijn het stimuleren van vitale en toekomstbestendige verblijfsrecreatie, behouden en versterken van recreatieve infrastructuur, versterken toeristisch recreatief aanbod, bezoekers en inwoners stimuleren om Drenthe te ontdekken en bevorderen ondernemerschap.

Hieraan geven we invulling door onder andere het versterken van Drenthe als fiets- en wandelprovincie, ontwikkeling van nieuw aanbod, behouden van toegankelijkheid van natuurgebieden, verbinding tussen toerisme, recreatie en natuur, beleven, beschermen en benutten van natuur en een intentie om het programma Vitale Vakantieparken een passend vervolg te geven.

We zetten bovendien in op het verbeteren van recreatieve fietspaden en -voorzieningen (aanvullend op de Fietsagenda), de promotie van Drenthe als wandelprovincie en combineren van functies in het landelijk gebied.

Mobiliteit en bereikbaarheid

5. Mobiliteit en bereikbaarheid

In Drenthe kan iedereen van A naar B reizen. De bereikbaarheid van stad en platteland is goed geregeld, net als de onderlinge verbinding van (kleine) kernen. Het huidige niveau van bereikbaarheid en de kwaliteit van onze infrastructuur blijft op peil. Openbaar en publiek vervoer is voor iedereen toegankelijk en bereikbaar. Als voorzieningen verdwijnen, zorgen we voor gelijkwaardige alternatieven.

Eind 2020 is het Mobiliteitsprogramma Drenthe 2021-2030 vastgesteld. Het mobiliteitsprogramma is opgebouwd langs vijf pijlers waarbij we aandacht hebben voor onder andere bereikbaarheid, veiligheid en duurzaamheid. Deze pijlers zijn:

- Een toegankelijke en veilige bereikbaarheid in Drenthe
- Mobiliteit op maat
- Fiets als duurzaam alternatief
- Een adequaat openbaar vervoer
- Duurzame oplossingen en innovatie

Onderstaand treft u een korte toelichting aan op de onderwerpen uit pijler 1 en 4.

Een toegankelijke en veilige bereikbaarheid in Drenthe

Voor een toegankelijke en veilige bereikbaarheid in Drenthe is blijvende aandacht nodig voor gedrag en zijn investeringen in een verkeersveiliger infrastructuur noodzakelijk. Hiertoe is in 2022 het Strategisch Plan Verkeersveiligheid vastgesteld met voorstellen voor de periode tot en met 2026. Door inflatie zijn de kosten toegenomen. Denk hierbij aan de projecten Norgervaart/Norgerbrug. Deze toename vraagt om een her-prioritering van uitvoering. Ook de projecten Rondweg Emmen en gedeeltelijke verdubbeling N34 met focus op knooppunt Gieten dragen bij aan een toegankelijk en veilige bereikbaarheid in Drenthe.

Adequaat openbaar vervoer

De treinconcessie op het traject Vechtdallijnen stopt eind 2027. Een nieuwe gunning voor de periode tot en met 2042 loopt nu. Het betekent ook dat er voor deze nieuwe periode een bijdrage moet worden geleverd voor de noodzakelijke sociale veiligheid.

Deltaplan voor het Noorden

Samen met Groningen, Fryslân en Flevoland is het Deltaplan voor het Noorden opgesteld. Dit plan biedt het Noorden meer mogelijkheden om volwaardiger aan de Nederlandse economie en samenleving deel te nemen. Onderdeel van het plan is de Nedersaksenlijn (NSL). In afwachting van besluitvorming aangaande NSL in een nieuw Regeerakkoord wordt bepaald welke verdere stappen te nemen.

Beheer en projecten provinciale infrastructuur

De provincie heeft al maatregelen genomen om haar infrastructuur, waaronder de provinciale wegen en vaarwegen, verder te verduurzamen. Maatregelen zijn genomen om de uitvoering van beheer en projectuitvoering duurzaam uit te voeren. Bovendien wordt de voortgang van deze maatregelen nauwlettend gemonitord, zodat we kunnen sturen op een zo klimaat adaptief en circulair mogelijke infrastructuur in 2030. Met de marktpartijen wordt nadrukkelijk gesproken over de haalbaarheid en de schone en emissieloze uitvoerbaarheid in deze transitie.

Klimaatverandering:

Momenteel wordt onderzocht op welke onderdelen van de infrastructuur risico's zijn te verwachten door klimaatverandering en hoe deze kunnen worden verkleind. De impact van deze maatregelen zijn medio 2024 bekend. Dan vindt een doorrekening plaats op basis van risico's en kosten.

Meerjaren Onderhoudsprogramma

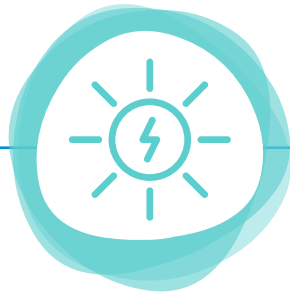
Het Meerjaren Onderhoudsprogramma (MJOP) 2023-2026 is vastgesteld en geeft inzicht in de onderhoudsactiviteiten en bijbehorende kosten. Het MJOP wordt elke 2 jaar geactualiseerd. Daarbij kijken we ook naar het onderhoudsniveau en we doen daar voorstellen voor. In 2024 vindt een actualisatie plaats voor de periode 2025-2026. Als blijkt dat hier afwijkingen in zijn, zullen deze vroegtijdig worden voorgelegd.

Energie

Foto: Martin Hogeboom

6. Energie

Voor een leefbaar Drenthe werken we voortvarend aan een klimaatbestendige provincie, de energietransitie en kansen voor energiebesparing. Onze ambitie is versnellen, maar het moet wel realistisch zijn. We hebben nauw contact met gemeenten, woningcorporaties, energiebedrijven, het Rijk en andere partners. Daarbij kijken we telkens: wie kan wat doen, voor welke doelgroep? De Drentse samenleving staat centraal. Lokale initiatieven worden gestimuleerd. Draagkracht en draagvlak wegen mee bij grote ontwikkelingen die ruimte vragen. Er is ook al veel om trots op te zijn en dat laten we zien. Met onze Noord-Nederlandse partners zijn wij bijvoorbeeld koploper op het gebied van waterstof.

Netcongestie

In de vorige collegeperiode ontpopte netcongestie zich als 'nieuw probleem'. Het is daarom noodzakelijk om te bouwen aan een duurzaam energiesysteem in zijn geheel. Een systeem waar geput wordt uit hernieuwbare bronnen en energiedragers, waar de energie verwerkt wordt via een nieuwe infrastructuur en vervolgens wordt gebruikt in woningen, dorps- en buurthuizen, scholen, zorginstellingen, bedrijven, overheidsgebouwen en voor personen- en vrachtvervoer.

Bij de opgaven rond energie gaat het niet alleen om de omvang van de inspanningen, maar ook om de samenhang met andere opgaven, zoals mobiliteit, economie en ruimte. Deze groeiende complexiteit levert extra uitdagingen en maakt dat we nog meer moeten samenwerken met onze inwoners en bedrijven.

Energie-agenda

Alle inwoners en bedrijven hebben te maken met de energietransitie. Daarom richten we ons op de volledige Drentse samenleving. Het is onze verantwoordelijkheid om de juiste rol en taak per onderdeel te pakken, samen met onze partners. In 2024 wordt de Energie-agenda 2024-2027 opgesteld. Hiermee dragen we bij aan een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem in Drenthe, zodat het goed wonen, werken en leven blijft.

Levendig en sociaal

7. Levendig en sociaal

Vanuit het programma Levendig en Sociaal dragen we bij aan een zorgzame samenleving en een bruisend cultureel en sportief aanbod. Wij geloven in de kracht van onze inwoners en de Drentse gemeenschap, in naoberschap. Daarbij horen voorzieningen en evenementen die mensen bij elkaar brengen, passend bij de Drentse schaal en identiteit. Onze rol is onderzoekend, stimulerend, adviserend en verbindend. Waar nodig springen we bij met kennis, faciliteiten, capaciteit of middelen om initiatieven mogelijk te maken.

Cultuur

Onze ambitie is een laagdrempelig cultuuraanbod te hebben voor een breed publiek. We blijven investeren en zetten in op een evenredige bijdrage van het Rijk. De Cultuurnota 2025-2028 is bijna gereed.

Daarnaast dragen we zorg over onze culturele monumenten. Het monumentaal erfgoed in UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid heeft een onderhoudsachterstand. Om de monumenten weer in goede staat te brengen, is het tienjarenplan 'Restauratie en herbestemming Koloniën van Weldadigheid (KvW) 2024-2034' gestart.

Ook belangrijk voor onze culturele eigenheid en de aantrekkingskracht van onze provincie zijn onze culturele instellingen.

Een aantal musea werkt aan plannen voor vernieuwing, doorontwikkeling en huisvesting. Denk aan het Nationaal Gevangensmuseum in Veenhuizen en het Herinneringscentrum Kamp Westerbork in Hooghalen.

Daarnaast speelt nog een verbeteringsopgave van het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis. Het gaat hier onder andere om verduurzamen, het oplossen van de schimmelproblematiek en een nieuwe klimaatkamer. Momenteel worden de benodigde investeringen samen met de penvoerder (provincie Groningen) in beeld gebracht. Dit depot voor archeologische vondsten is een wettelijke taak.

Sociaal

In het coalitieakkoord is onze ambitie helder weergegeven: samen werken aan een levendig en sociaal Drenthe. Hoewel veel Drenten tevreden zijn met hun leven, geldt dat niet voor iedereen. Steeds meer inwoners hebben moeite om rond te komen, maken zich zorgen over hun toekomst en verliezen het vertrouwen in de overheid. Als provincie zijn wij betrokken bij onze inwoners en voelen wij de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de sociale opgaven en de brede welvaart in Drenthe. Niet in de plaats van, maar in nauwe samenwerking met onze partners, daar waar we van meerwaarde zijn en in een rol die past. Door samen te werken en onze krachten te bundelen vergroten we onze slagkracht.

De Sociale Agenda 2024-2029 is het resultaat van gesprekken met inwoners, gemeenten, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. We sluiten aan bij de focus die is aangebracht in de Sociale Agenda 2020-2023. We constateren dat die opgaven nog steeds van kracht zijn. Wel is ervoor gekozen om de opgaven te clusteren rond een aantal inhoudelijke thema's, die goed aansluiten op de kernopgaven voor de brede welvaart in Drenthe:

- Naoberschap: behouden en versterken
- Bestaanszekerheid: basis voor gelijke kansen
- Gezondheid: preventie en bereikbare zorg voor iedereen
- Inclusie en diversiteit: niemand is gelijk, maar iedereen is gelijkwaardig.

Met de Sociale Agenda zetten we in op een meerjarige programmatische aanpak gericht op het vergroten van de impact in de regio. We sluiten waar mogelijk aan bij lopende programma's en netwerken, waar de provincie een (benodigde) plus op kan leveren. Daar waar ze nog onvoldoende ontstaan nemen we een initiërende rol of ondersteunen we de ontwikkeling ervan.

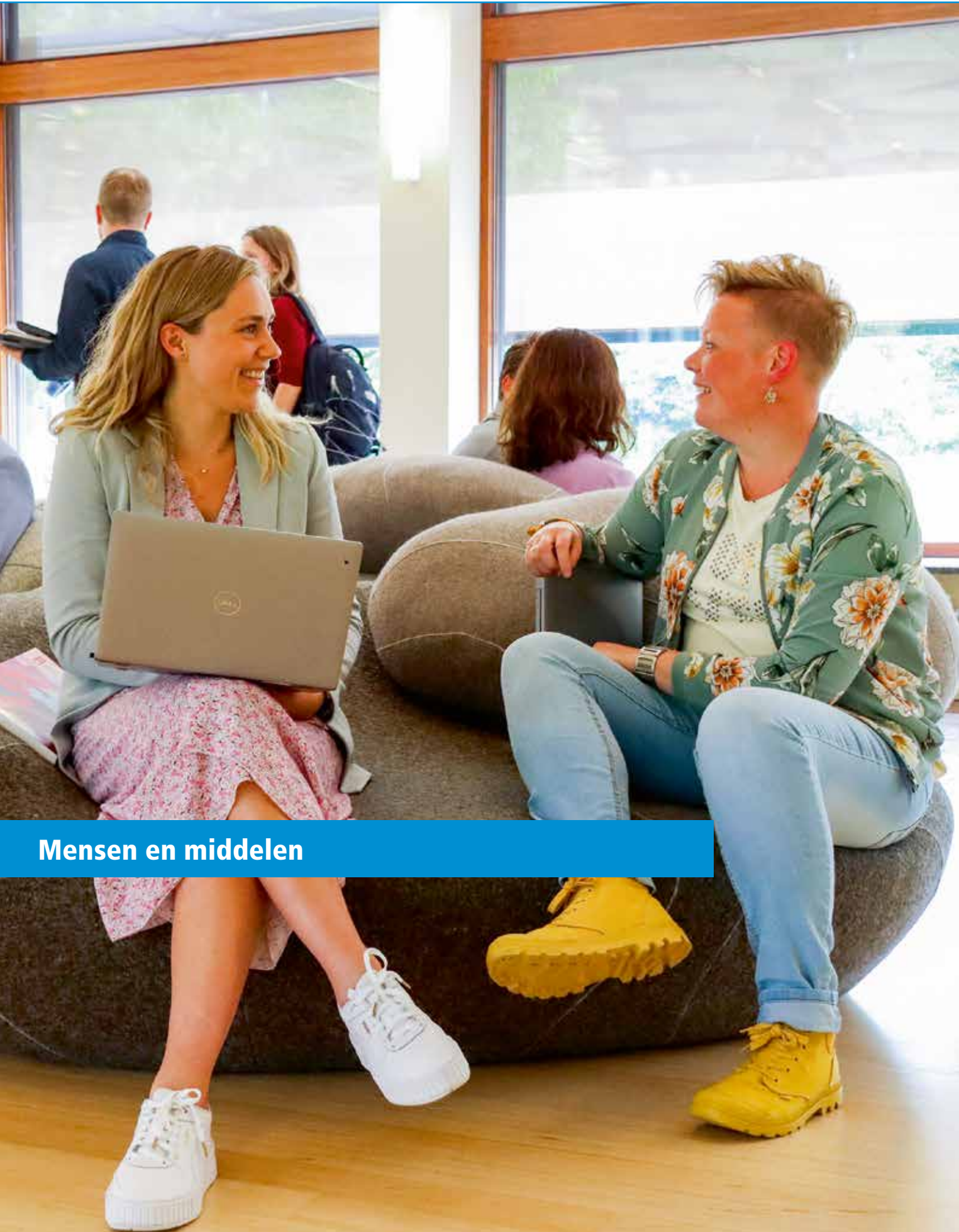
Vanuit de Sociale Agenda kijken we ook naar logische verbindingen en samenhang met andere beleidsterreinen (vice versa), zoals wonen, onderwijs, sport en bewegen, openbaar vervoer, energie, cultuur en het landelijk gebied. Daarnaast sluiten we aan bij lopende regionale programma's waaronder: Regio Deal Zuid- en Oost- Drenthe, Regio Deal Zwolle, Nij Begun en Elke regio telt.

Met de Sociale Agenda zetten we ons in om voor onze inwoners het verschil te maken, door samen te bouwen aan een Drenthe voor elkaar!

Sport

Voor sport moeten sportvoorzieningen met een bovenregionale functie in aanmerking kunnen komen voor een laatste steuntje in de rug. In het coalitieakkoord staat dat er in elk geval sprake moet zijn van een provinciaal belang, een breed gevoelde behoefte en een realistische en duurzame exploitatie. De afgelopen jaren hebben verschillende initiatiefnemers plannen aangekondigd. Uiteindelijk leidt dit naar verwachting tot concrete aanvragen.

Mensen en middelen

8. Mensen en middelen

Wat we doen, doen we voor Drenthe. We realiseren ons dat er daarbij veel van ons gevraagd en verwacht wordt. Met ingewikkelde vraagstukken, veranderende rollen en nieuwe manieren van opgabegericht werken. Daarom zorgen we dat we als organisatie goed toegerust zijn. We zijn zuinig op onze mensen en middelen. We investeren flink in de Drentse samenleving, maar doen dat verantwoord. Als lerende organisatie spelen we flexibel in op onze voortdurend veranderende omgeving en stimuleren we initiatief, innovatie en ontwikkeling.

Een solide begroting

Onze begroting is op de korte termijn in evenwicht. Voor de iets langere termijn geldt dat nog niet. Daar hebben wij een goede reden voor. We hebben op dit moment nog geen oplossing voor het 'ravijnjaar' geraamd, omdat we er nog steeds van uitgaan - en ook nog steeds van mening zijn - dat een oplossing voor de problematiek bij de Rijksoverheid vandaan zal moeten komen. Daar worden de tekorten door de gewijzigde financieringssystematiek veroorzaakt en daar zullen ze dus in eerste instantie ook moeten worden opgelost. In dit verband gaat het overleg met het Rijk door. Voor de Begroting 2025 geldt dat wij voor de provinciale inkomsten uit het provinciefonds de lijn volgen uit de meicirculaire provinciefonds 2024.

Provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting

Bij de heffing van de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting zijn we uitgegaan van een aantal opcenten dat 'bevoren' is. Dat houdt dan overigens wel in dat de opbrengsten geen gelijke tred houden met de inflatie. In deze Voorjaarsnota 2024 worden geen voorstellen tot wijziging van de provinciale opcentenheffing gedaan voor de Begroting 2025

Personeel, Organisatie, Vitaliteit

Het is steeds moeilijker om de juiste mensen aan te trekken en te behouden in deze krappe arbeidsmarkt. Tegelijk is de beschikbaarheid van personeel een kritische succesfactor om ons werk goed te doen. In 2025 investeren we in een sterk werkgeversmerk en werken we aan een cultuurprogramma gericht op netwerksamenwerking, houding & gedrag, bestuurlijk-ambtelijk samenspel en integraal samenwerken. We ontwikkelen eigentijds HR-beleid dat bijdraagt aan bevlogen en vitale medewerkers.

Samen voor Drenthe

Sinds 1 juli 2023 is de nieuwe organisatiestructuur van kracht. In 2024 besteden we volop aandacht aan een cultuur waarin we vanuit de kernwaarden samen, passie en lef werken aan een slagvaardige organisatie.

Digitalisering

Digitalisering is niet meer weg te denken uit het dagelijks leven en biedt bovendien maatschappelijke en economische kansen. We werken komend jaar organisatiebreed aan het optimaliseren van onze informatievoorziening. Hiermee ondersteunen we samenwerking, beleidsvorming en -monitoring nog beter. Medewerkers zullen opnieuw getraind worden in het effectief inzetten van de middelen en mogelijkheden van informatisering.

Cybersecurity en NIS2

Om de continuïteit van onze bedrijfsvoering te borgen zijn investeringen in cybersecurity noodzakelijk. Daarnaast zorgen strengere (wettelijke) eisen ten aanzien van informatiebeveiliging voor extra investeringen in zowel technologie als in organisatieverandering. De Europese Unie heeft de Network and Information Security (NIS2) directive afgekondigd.

Vastgoed

Samen met het Drents Museum realiseren we het project Labyrinthia. In deze vernieuwde collectiepresentatie komen archeologie, kunst en geschiedenis bij elkaar in een magische ontdekkingsreis door vijftien zalen. Alle topstukken van het Drents Museum krijgen een plek. De provincie zorgt als gebouweigenaar voor de werkzaamheden op gebied van duurzaamheid, (brand)veiligheid, beveiliging en voornoemde collectie-inpassing in het monumentale pand. Daarnaast wordt de zuidgevel van het Museum aangepast.

